

La Fundació Catalunya La Pedrera presenta la retrospectiva més completa de la ceràmica de Barceló

La Fundació Catalunya La Pedrera presenta l'obra de Miquel Barceló (Felanitx, Mallorca, 1957), un dels creadors més destacats del panorama artístic contemporani.

Pintor, escultor i dibuixant, va començar a crear amb fang l'any 1994 a partir d'una estada a Mali durant la qual un vent fort li impedia pintar i dibuixar, ja que cobria de pols els seus treballs. Això el va portar a experimentar amb aquest nou material, fet que el va influir molt i va afectar aspectes centrals de la seva obra. Les ceràmiques de Barceló són com una extensió de la seva pintura.

L'exposició a La Pedrera està organitzada de manera cronològica i traça un recorregut per la trajectòria artística de Barceló al llarg de tres dècades de treball, des de les primeres obres africanes, de 1994, fins a la producció més recent. La mostra, amb quasi una vuitantena de peces, es complementa amb més d'una quinzena de pintures i alguns quaderns relacionats amb les ceràmiques, a més d'una escultura de bronze que ocuparà el pati del Passeig de Gràcia de La Pedrera.

L'exposició està organitzada per la Fundació Catalunya La Pedrera i es podrà veure a La Pedrera entre el 8 de març i el 30 de juny.

La Fundació Catalunya La Pedrera presenta la retrospectiva més completa feta a Barcelona de la ceràmica de Barceló (Felanitx, Mallorca, 1957), un dels creadors més destacats del panorama artístic internacional.

L'exposició a La Pedrera, comissariada per l'escriptor i comissari independent Enrique Juncosa, està organitzada de manera cronològica i traça un recorregut per la trajectòria artística de Barceló al llarg de tres dècades de treball, des de les primeres obres africanes, de 1994, fins la producció més recent.

Es la retrospectiva dedicada a la ceràmica de Miquel Barceló més gran que s'ha fet fins ara i ha comptat en tot moment amb l'entusiasme i la complicitat de l'artista.

L'obra de Barceló, d'una gran intensitat visceral però alhora profundament reflexiva, incorpora i recrea temàticament i físicament la matèria, la vida orgànica i el temps. El mateix artista reconeix que **no veu diferències entre pintura i ceràmica**, i podem considerar que les seves ceràmiques són una mena d'extensió de la seva pintura. En paraules de l'artista: «Es el material que millor recull els defectes i les imperfeccions». Barceló ha creat més de quatre mil ceràmiques, que reproduïxen molts dels seus temes i motius característics, com ara les formes i les imatges botàniques i zoològiques, tant del món rural com del món marí.

Miquel Barceló va començar a exposar a final de la dècada de 1970 i de seguida va aconseguir un gran reconeixement internacional, en el context de l'eclosió dels nous expressionismes. Aquest reconeixement ha anat creixent amb el temps i, des d'aleshores, s'han organitzat exposicions sobre la seva obra en museus de Londres, París, Roma, Viena, Tòquio, Boston, Montreal, Ciutat de Mèxic o São Paulo. Barceló és conegut, sobretot, per les seves pintures, riques pel que fa a textures i de gran format, amb imatges que sorgeixen de la viscositat mateixa de la matèria. La seva obra és plena de referències culturals, des de les pintures rupestres fins a l'art contemporani.

A mitjans dels anys noranta, durant una estada a Mali, on va residir durant molts anys, un vent intens no li permetia pintar, ja que omplia de pols les seves obres, i va decidir treballar amb fang. Aleshores, va crear un conjunt de terracotes que van inaugurar el que es convertiria en un dels aspectes centrals de la seva obra posterior. Quan va tornar a casa, Barceló va treballar en una teulera i allà va desenvolupar un vocabulari propi a partir de la ceràmica; així, va decorar formes tradicionals d'atuell amb imatges de fruites, verdures o

peixos, però també va crear escultures amb formes d'animals o de cranis. Des del 2009, Barceló té un taller de ceràmica, que ara està en procés d'ampliació.

«Tots som grecs», que agafa el títol d'una frase del poeta romàntic anglès Percy Bysshe Shelley, fascinat, com Barceló, per la cultura grega, mostra un centenar d'obres organitzades de manera cronològica i que cobreixen un període de tres dècades. Aquestes obres són una mena d'extensió tridimensional de la pintura de l'artista i, alhora, constitueixen al·legories sobre el pas del temps.

L'exposició està organitzada per la Fundació Catalunya La Pedrera i es podrà visitar a La Pedrera de Barcelona entre el 8 de març i el 30 de juny.

BARCELO. CERAMIQUES TOTS SOM GRECS

L'exposició és principalment de ceràmiques i està organitzada de manera cronològica. Es complementa amb pintures, obres sobre paper i quaderns relacionats, pels temes i la iconografia que presenten, amb les ceràmiques, a més d'una escultura de bronze que ocupa un dels patis de La Pedrera. A continuació es detallen les temàtiques i diferents espais que conformen la mostra i que marquen el recorregut de l'exposició.

MALI

Barceló i el seu amic Javier Mariscal, que el 1984 havien passat uns quants mesos junts pintant a Vila Nova de Milfontes (Portugal), van voler repetir l'experiència de sortir de l'estudi. Finalment, el gener de 1988 es van trobar a Algèria amb la idea de travessar el Sàhara amb un Land Rover ple de material per a pintar. Van arribar a Gao, a Mali, on van llogar una casa per a una temporada. Aquest fou l'inici d'una fascinació. Després, Barceló va viatjar a l'Àfrica uns quants hiverns, es va establir al país dels dogons i allà va dibuixar a l'aire lliure els paisatges àrids de la regió. En un d'aquests primers viatges, entre el novembre de 1994 i el gener de 1995, durant unes tempestes que no permetien que Barceló pintés, l'artista va fer les seves primeres ceràmiques a partir de la tècnica tradicional de la zona, on l'argila es barreja amb excrements d'animals, com ara vaques o ases. Són obres molt fràgils i, de fet, poques han sobreviscut, però tenen una gran transcendència en la seva trajectòria artística. A partir d'aleshores la ceràmica és tan important en la seva obra com ho són la pintura o el dibuix.

Algunes de les peces que hi trobarem són *Sahel vanitas III*, 1992; *Pinocchio mort i*, 1994 o *Masque*, 1995.

TALLERS

Quan va tornar a Mallorca, entre 1996 i 1998, Barceló, que feia deu anys, el 1987, havia pintat paisatges de gran format farcits d'atuell i que havia mostrat ceràmiques provinents de les col·leccions dels museus de Barcelona en la seva primera retrospectiva a la ciutat, comença ara a freqüentar una teulera propera al seu estudi. A les teuleres es fabriquen teules, maons, atuell i gerres artesanals. Aquí Barceló continua aprenent la tècnica de la ceràmica i desenvolupa i amplia el seu vocabulari amb aquest mitjà. Sovint fa servir formes tradicionals, que deforma o forada, decorades amb imatges de fruites, verdures, pans, peixos, crustacis o mol·luscs. A més, crea obres amb formes de cranis, sovint amuntegats els uns damunt dels altres. El 1999 treballa en un taller especialitzat a Les Rairies (França) i l'any 2000 s'inaugura al Musée des Arts Decoratifs - Musée du Louvre, a París, una gran exposició amb les ceràmiques que havia realitzat fins aleshores. El 2001 comença a treballar a Vietri sul Mare, prop de Nàpols (Itàlia).

Algunes de les peces que hi podem veure són *Sense títol*, 1999; *Poulpe à l'envers*, 2001 o *Sense títol*, 2009-2011.

CATEDRAL DE MALLORCA

A Vietri sul Mare Barceló desenvolupa el que serà el seu projecte públic més ambiciós fins aquell moment, l'encàrrec de decorar la capella del Santíssim de la catedral de Mallorca, situada a la dreta de l'altar major, sobre el qual penja un baldaquí d'Antoni Gaudí. El tema escollit és l'escena bíblica del miracle de la multiplicació dels pans i els peixos, i el de la conversió de l'aigua en vi. A l'exposició veurem alguns estudis preparatoris per a aquesta obra. Es va haver d'inventar un sistema per a trencar grans planxes de ceràmica en trossos de formes aleatòries, els quals després es van reconstruir dins de la catedral com si es tractés d'un mosaic enorme. Aquesta obra, d'uns vint metres d'alçada, va requerir sis anys de feina i es va inaugurar el 2007. Barceló també va dissenyar les vidrieres de la capella.

Algunes de les peces que hi trobarem seran *Rap i peixos*, 2003 o *Dues llagostes*, 2003.

PASO DOBLE

El 2006, Barceló rep l'encàrrec del Festival d'Avinyó de treballar amb el coreògraf Josep Nadj en un espectacle teatral titulat Paso doble, que s'estrena l'any següent. Barceló i Nadj són els actors de l'obra, en què, vestits de negre, duen a terme un seguit d'accions damunt d'una plataforma d'argila tova i davant d'una paret del mateix material. La performance, que requeria un gran esforç físic, acaba amb els dos actors travessant el mur de fang com si la matèria mateix els succionés.

QUADERNS

Tenint en compte que Barceló és un artista prolífic i també viatger, és, potser tal com se suposa que ha de ser, autor d'una elevada quantitat de quaderns de notes que l'han acompanyat en els seus viatges. Les llibretes recullen escenes de la vida quotidiana dels llocs que visita, incloent-hi animals, aliments, retrats, paisatges, a més de coses inventades o estilitzades. En d'altres trobem, també, textos de l'artista, que sol escriure en francès. Un dels quaderns, que correspon a un viatge a l'Himàlaia, s'ha publicat en edició facsímil. Aquí s'exposen els quaderns que inclouen referències explícites a la seva obra amb la ceràmica, realitzats a Mallorca, a Grècia o al Japó.

Algunes de les obres que hi trobarem seran Quadern, 1a cuita, desembre 1996 (Can Murtó, Artà, Mallorca) o Quadern, juliol-agost 2021 (Grècia).

VILAFRANCA DE BONANY

El 2008, Barceló compra una teulera a Vilafranca de Bonany, a Mallorca. La ceràmica, aleshores, ja és una part importantíssima de la seva obra i experimenta amb pigments i colors amb un gran virtuosisme. En aquests moments està ampliant aquest taller, després d'adquirir fa poc una altra teulera que hi ha a prop. Ha creat unes quatre mil ceràmiques i s'ha convertit en un dels artistes més destacats d'aquest mitjà, que també va interessar a Picasso i a Miró.

Algunes de les peces que hi podem veure seran *Rhododendron*, 2019; *Peixos de brega*, 2019; *Sense títol*, 2022 i *Sense títol*, 2023.

TOTEMS

Els darrers anys, Barceló ha creat una sèrie d'obres que anomena «tòtems», a partir de les formes d'uns grans maons de fang, convertits en formes modulars, que li permeten edificar enormes construccions com si fossin murs, però també figures verticals individuals. En tots dos casos, les dues tipologies es poden reconsiderar a partir de noves configuracions, depenent de l'espai on s'installe. L'aspecte d'aquestes construccions recorda els jaciments arqueològics d'altres civilitzacions. De fet, de vegades denoten referències culturals concretes, com ara capitells grecs o precolombins, i també suggereixencaps de dracs, saures o monstres fantàstics.

En aquesta secció hi podem trobar, entre d'altres, *Tòtem, 2019* i *Tòtem dòric-azteca, 2019*.

L'EXPOSICIO S'EXPANDEIX MES ENLLA DE LA SALA

Un cop més, al voltant de l'exposició de Miquel Barceló la Fundació Catalunya La Pedrera ha cocreat un seguit de **propostes culturals que expandeixen l'exposició més enllà de La Pedrera** i ofereixen noves mirades establint diàlegs amb altres disciplines artístiques.

Les activitats que formaran l'exposició expandida seran el concert al foyers del Gran Teatre del Liceu amb el pianista Alain Planès que estrenarà la peça de Francisco Coll composta expressament per a l'ocasió; la presentació del documental *Barceló, traços de fang* realitzat per Josep Maria Civit; la conversa entre Miquel Barceló i Albert Serra; el concert de Pascal Comelade al Palau de la Música; la mostra bibliogràfica de Miquel Barceló Per amor a la literaARTura a la Biblioteca Nacional de Catalunya, coincidint amb la diada de Sant Jordi; la visita dialogada amb la Fundació Joan Miró i la jornada Miquel Barceló amb l'ESMUC (Escola Superior de Música de Catalunya).

L'audiovisual *Barceló, traços de fang*, que es podrà veure a la sala d'exposicions durant tota la mostra i que presentarà el propi Barceló a La Pedrera, clou la tríada de filmacions -realitzades pel director de fotografia Josep Maria Civit- dedicada als tres artistes contemporanis que han exposat a La Pedrera durant el 2023 i 2024: Jaume Plensa, Antonio López i Miquel Barceló.

Aquests audiovisuals esdevenen un testimoni enriquidor en què l'art, la creació, la reflexió i el diàleg amb l'arquitectura de La Pedrera s'uneixen amb l'objectiu d'ampliar l'experiència expositiva més enllà de la sala, així com allargar-la en el temps, aprofundir en el coneixement de l'artista i la seva obra, i connectar amb un públic més ampli.

Dates de l'exposició expandida per ordre cronològic:

23/04: Concert al Foyer del Gran Teatre del Liceu amb el pianista Alain Planès i amb l'estrena de la peça de Francisco Coll composta expressament per a l'ocasió.

23/04: Biblioteca Nacional de Catalunya. Mostra bibliogràfica de Miquel Barceló Per amor a la literARTura, coincidint amb la diada de Sant Jordi i les portes obertes que fa la Biblioteca.

24/04: Estrena del documental de Miquel Barceló i diàleg entre Barceló i Vicenç Altaió, a La Pedrera.

5/05: Jornada Miquel Barceló a La Pedrera, amb la col·laboració de l'ESMUC.

26/05: Visita dialogada «Barceló-Miró. Camins de llibertat», a càrrec de Ricard Bru, a La Pedrera i a la Fundació Miró.

12/06: Concert de Pascal Comelade, al Palau de la Música.

13/06: Conversa entre Miquel Barceló i l'Albert Serra, a La Pedrera.

22/03 al 27/10: Exposició «Toni Catany: retrats i ceràmiques de Miquel Barceló» al Centre Internacional de Fotografia Toni Catany, a Lluçmajor (Mallorca).

MIQUEL BARCELO

Miquel Barceló (Felanitx, 1957) es va formar a l'Escola d'Arts i Oficis de Palma abans de ser admès a l'Escola de Belles Arts de Sant Jordi de Barcelona, la qual va abandonar poc després. Tot i el vincle profund que té amb Mallorca, ha trobat inspiració en llocs diferents i ha viscut i ha treballat de manera intermitent a Barcelona, a Portugal, a Palerm, a París, a Ginebra, a Nova York, a l'Himàlaia i a Mali.

Aquest esperit nòmada, juntament amb la fascinació pel món natural, l'ha inspirat per crear teles amb textures molt treballades que evoquen la materialitat terrosa de l'art informal, així com composicions que exploren els efectes de la llum i els colors canviants del mar. Experimenta sempre amb materials no tradicionals, com ara cendres volcàniques, fruites, algues, sediments i pigments casolans, de manera que les seves obres duen l'empremta de l'energia ferotge que impulsa el seu procés creatiu.

Durant la dècada de 1980, Barceló va començar a eliminar elements narratius de les seves obres i va crear un espai cada cop més irreal, ple de forats, esquerdes i transparències, Aquest procés de simplificació arriba al punt àlgid el 1988, quan viatja a través del Sàhara i crea les pintures blanques. Inspirat per la diversitat cultural i geogràfica, la seva estada a

Mali, on va establir un taller, fou una experiència formativa. Per a Barceló, la pintura és una manera visceral de connectar amb el món. La seva obra traspassa els límits tècnics de la representació, cosa que l'ha dut a acceptar encàrrecs públics molt ambiciosos i a gran escala, com ara la cúpula del Mercat de les Flors de Barcelona (1986), la capella de Sant Pere de la catedral de Mallorca (2007) i la Sala XX dels Drets humans i de l'Aliança de les Civilitzacions de la seu de les Nacions Unides a Ginebra (2008). Lector voraç des de la infantesa, ha il·lustrat la Divina Comèdia de Dante Alighieri, Faust de Johann Wolfgang von Goethe i La transformació de Franz Kafka.

Actualment, Barceló viu i treballa entre Mallorca i París, i és un dels artistes contemporanis espanyols més influents. Va rebre el reconeixement internacional després de participar en la Biennal de São Paulo (1981) i en la Documenta 7 de Kassel (1982). El 2009 va representar Espanya a la 53a Biennal de Venècia. La seva obra s'ha exposat en institucions com ara el Centre Georges Pompidou (1996), el Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía (1999), el Musée du Louvre (2004), el Irish Museum of Modern Art de Dublín (2008), la Bibliothèque National de França, el Musée Picasso de París (2016) o el Museu Nacional d'Art d'Osaka (2021), entre d'altres. Al llarg de la seva carrera ha rebut nombrosos premis i distincions, entre els quals destaquen el Premi Príncep d'Astúries de les Arts (2004) i la Creu de Sant Jordi (2020), a més d'haver estat investit doctor honoris causa per la Universidad de Salamanca i la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona.

**«La ceràmica és la pintura amplificada. El procés de cocció:
petrificar el que era tou (com ara la pintura) ho revesteix de rellevància. La
ceràmica és la mare de la pintura.»**

Miquel Barceló

Fundació Catalunya La Pedrera

La Fundació Catalunya La Pedrera és una fundació privada que treballa perquè tothom tingui un futur millor. El somni de la Fundació és que la cultura sigui el camí cap a un món més humà, on les persones estiguin al centre. Per això es creen experiències culturals i expositives que són una finestra oberta al pensament, per estimular la reflexió i el pensament crític.

Premsa Fundació Catalunya La Pedrera
Lluïsa Oller Tel. 638 44 94 69
premsa@fcatalunyalapedrera.com